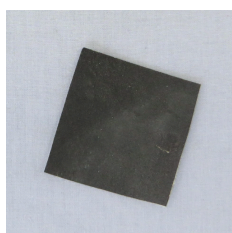
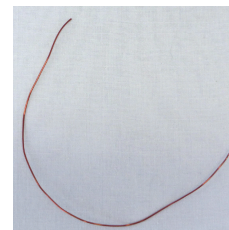
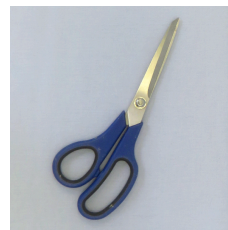
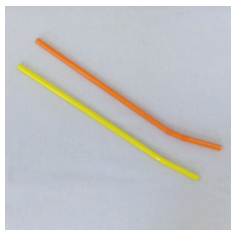
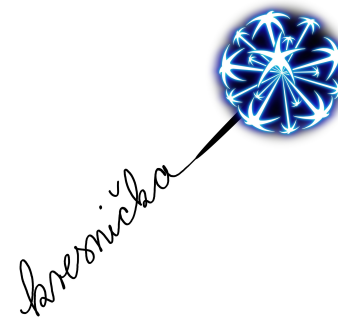

ELEKTROSKOP

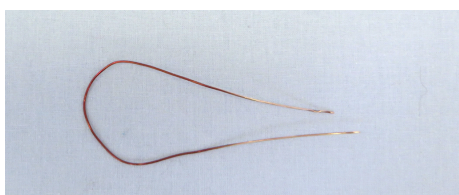
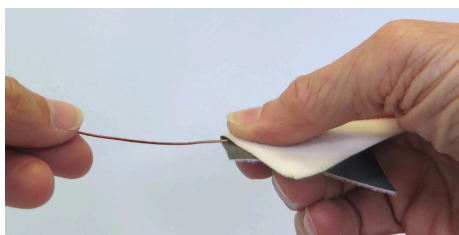
Pripomočki: kos stiropora (približno 10 cm × 10 cm × 2 cm), 2 slamici (s pregibom), kos aluminijaste folije (približno 10 cm × 5 cm), škarje, 20 cm kovinske žice, brusni papir, krpica blaga

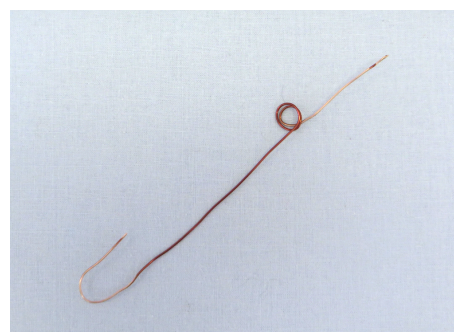
PRIPOROČILO: Poskus opravljaj na sončen dan, v suhem (ne vlažnem) zraku.

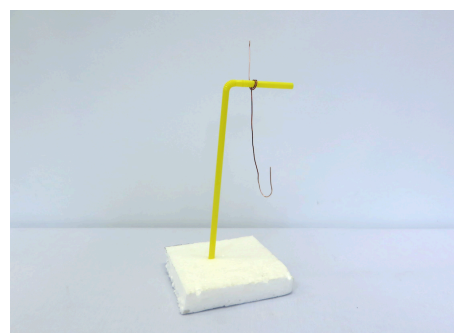
1. V stiroporno ploščico zapiči slamico. V pregibu jo prepogni pod pravim kotom.

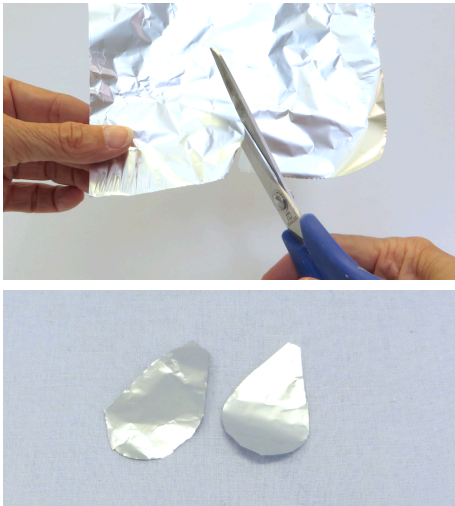
2. Z brusnim papirjem podrgni po obeh krajiščih kovinske žice, da z njiju odbrusiš lak, ki je morda na žici. Pobrušeni krajišči naj bosta dolgi približno 4 cm.

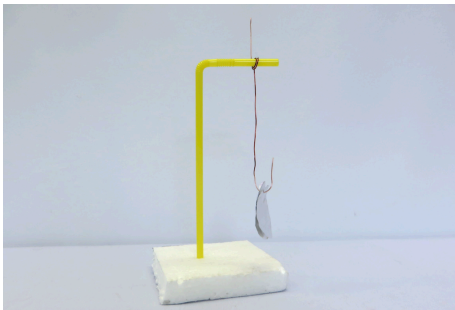
3. Prvo krajišče žice ukrivi v kavelj, v bližini drugega krajišča žico zvij v zanko.

4. Žico obesi na slamico, kot prikazuje fotografija.

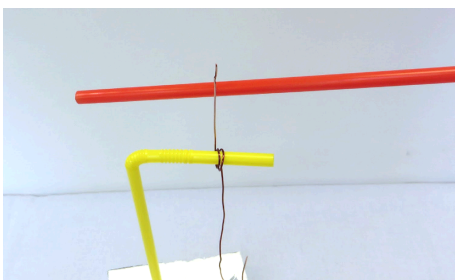
5. Iz aluminijaste folije izreži dva lističa (dolga približno 4 cm, široka 2 cm).

6. Lističa natakni na kavelj.

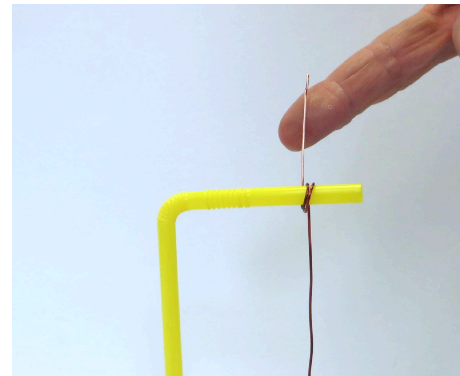

7. Drugo slamico, ki ti je ostala, večkrat podrgni s krpo blaga. Slamico pri tem **naelektriš**.

8. S slamico, ki si jo podrgnil s krpo, podrsaj po zgornjem krajišču žice. Opazuj lističa na kavlju.

9. Ponovi nekajkrat koraka 7 in 8. Opazuj lističa na kavlju.

10. S prstom se dotakni zgornjega krajišča žice in medtem opazuj lističa.

O **naboju** in drugih količinah, povezanih z elektriko, se boš natančneje učil v 8. razredu pri kemiji in v 9. razredu pri fiziki. Tu le na kratko zapišimo bistvene pojme, povezane s tem poskusom.

Obstajata **dve vrsti naboja**, **pozitivni** in **negativni**. Naboja iste vrste se med seboj **odbijata**, nasprotna naboja se **privlačita**. Naboj je fizikalna količina, ki ima **predznak**, **velikost** (mersko število) in **enoto**. Če je v snovi enako pozitivnega in negativnega naboja (in običajno je), so naboji izravnani in je snov navzven **nevtralna**. Samega naboja ne vidimo, opazimo pa posledice situacij, v katerih naboji v snoveh niso izravnani. Naboj **se ne uniči in ne ustvari**, lahko pa se prenaša (seli) po prostoru in med predmeti.

RAZMISLI, PREIZKUSI, POIŠČI, VPRAŠAJ ...

- Preizkusi, kako uspešno naelektriš slamico s krpicami iz različnih tkanin.
- Kakšna je razlika med električnimi **prevodniki** in **izolatorji**?
- Je zrak električni prevodnik ali izolator? Kaj pa voda iz pipe? In morje?
- Kaj pomeni, če rečemo, da telo **naelektrimo** ali **razelektrimo**?
- Kako pri tem poskusu naelektrimo telesa?
- Zakaj smo za podstavek uporabili ploščico iz stiropora? Ali bi lahko uporabili leseno deščico ali kovinsko ploščico?
- Zakaj smo za stojalo uporabili slamico? Ali bi lahko uporabili leseno palčko ali tršo kovinsko žico?
- Ponovi korake v poskusu do vključno koraka **7**. Potem se z naelektreno slamico samo približaj zgornjemu krajišču žice, a se žice ne dotakni. Opazuj lističa. Slamico odmakni in nato ponovno približaj.
- Ko je naelektrena slamica blizu zgornjega krajišča žice (a se krajišča ne dotika), jo tam drži in se medtem istega krajišča dotakni s prstom. Potem prst odmakni, odmakni nato še slamico, pa jo spet približaj ...
- Z naelektreno slamico se približaj drobnim koščkom papirja, ki si jih natrgal na kupček, šibkemu curku vode iz pipe, svojim lasem ali drugi slamici, ali pa naelektreno slamico prisloni ob okensko šipo.
- Na kaj mislimo, ko v vsakdanjem jeziku govorimo o *statični elektriki*?